

uocatur vñque ad legitimam. Item ibi donatio venit reuocanda per tit. de inofficio. donatio non reuocatur ipso iure ex præsumpta mente donantis. De istis tribus com. opinionibus vide in collect. mea commu. opin. verb. donatio, num. 7. 8. 9.

Item donatio inofficio se re, & consilio facta extraneo, an in totum reuocetur? vide per Tiraq. in l. si vñquam C. de reuocā. dona f. 306. & Franc. Aret. conf. 47. Nec reuocatur a filiis per actionem Calvisianam, siue Fauianam per Cor. conf. 78. col. 8. vol. 2. Item donatio tanquam inofficio reuocatur, quando etiam filius habuit legitimam suam titulo donationis puta, mater donauit simpliciter filio suo centum, & postea donauit residuum bonorum pio loco; nam filius querebatur potest, quia donatio sibi facta haud imputatur in suam legitimam. vide per Soc. in conf. 18. & seq. vol. 4. Ultimo scias quod donatio etiam inofficio ad pias causas reuocatur, sicut vñque ad legitimam; vide per Ias. in conf. 141. vol. 4. Item vide per Dec. in col. 297. col. 1. vers. secunda cōcl. 10. sit. Gouan.

b Distinguēd sunt non nulli casus.] De distinctione horum casuum videntur quoque est Pet. Nic. Moz. in tract. de donationib. vlt. n. 91. Illud autem evidens est quod t̄ inofficio donatio non solum parentum, sed & liberorum reuocetur; si nimis adeo immoderata sit immo-
dicata, & immēsa, vt liberis, aut parentibus legitima nō sit reliqua siue in extraneos, siue in liberis, siue in parētēs collata sit donatio. De liberis est 1. & fere totus. C. de inoff. dona. De parentib. est. si filius. 4. C. eod. tit. Sed in questione volatur: ecquid t̄ hoc reuocanda istius donationis beneficiū competet etiā fratri, consanguinei, siue Germani donationē in officiō? Et competere, 2. verius est. Cū enim hac inofficio se donat, querela ad similitudinem quæla inofficio testamenti sit introducta. d. l. si filius 4. in fi. & l. vlt. C. de inoff. donationib. consequens certe est, & hanc frat̄ consanguineo dari: cum ei etiam inofficio testamenti querela non denegetur, turpibus personis institutis. l. fratres 27. C. de inoff. test. Atque ita sentit Donellus lib. 19. Comment. de iur. ciui. c. 11. pag. 321. cumq; citas D. Bocer. in Commen. de donat. c. 3. nu 105. edit. 2. Harpēc.

c Nunquam reuocatur, nisi vñque ad legitimam aliorum filiorum.] Quod t̄ inofficio donatio parentis vni ex filiis facta, non tota reuocatur, sed tantum pro ratione legitimae reliquo-rum filiorum, liquido appetet ex d. libi, quartam partem non habentibus, l. 2. libi, vt tibi quartam partem debitam ab intestato portionis præstet incolumentem. l. si totas 5. libi, debitu bonorum subfidiū, l. si mater 7. libi, vt quartæ partis, leg. si liqueat. 8. in prim. libi, pro ratione quæta. C. de inofficio. donationib. Quæ sententia & hoc argumento confirmatur: Ad submontandam inofficio testamenti que relam sufficit, legitimam liberis esse reliquam d. l. si totas 6. & d. l. si mater 7. C. d. titul. Ast. ad simili-
dinem querela inofficio testamenti introducta est querela inofficio donationi, d. l. 2. d. l. 4. in fin. & d. l. vlt. C. eod. Ergo non in solidum, sed ratione tātum legitimae immoderata isthac donatio rescinditur. Et sic, post Clarum nostrum, & ab eo citatos, tenem. Andri. Gail. lib. 2. obseruat. 3. & obseruat. 116. num. 4. Donec d. lib. 19. Comment. de iur. ciui. c. 11. pag. 314. & seq. hosque allegans D. Bocer. d. 3. nu. 105. & seq. vbi Anton Fabri lib. 3. coniecat. iur. cap. 17. & aliorum dis-
sentientia arguuntur abunde refellit. Eadem & nos diluvimus ad §. aliae autem 2. Instit. de donat. numer. 138. & seqq. Enim si t̄ & re. & consil. si inofficio parentis donatio in ex raneum collata, in totum reuocatur, & rescinditur. Atque ita, pater Clarum nostrum, & Giacharum, aliosque ab iis laudatos, docent Doctores communiter, vt testatur Emanuel Soarez. in thesaur. recept. senten. sub tit. D. in ver. donation. num. 251. Bocerus d. c. 3. num. 107. & Mozzius in tract. de donationib. sub tit. vlt. num. 91. & seq. vbi omnia illa, que Clarus hic tradit, pene, ad verbum expedit, & comprobatur.

3 Hac autem omnia, quæ superius dicta sunt de inofficio donationibus reuocandis, locum habent non solum in donatione simpliciter facta, sed etiam in donatione Ilud porro hic addendum: quod t̄ actio, qua reuocatur inofficio donatio, est vel actio familiæ erescundæ, si pater in vnum ex filiis familias omne suum patrimonium quodam immēse liberalitatē impetu effudit, dict. leg. secunda C. de inofficio. donationibus vel est petito restitutionis in integrum, si donator ob minorem etatē patrimonium suum donatione exhaustus. dict. leg. si filius 4. vbi Sichard. C. d. tit. vel est querela

d querela inofficio donatio, l. cum donationibus 6. ibi, vt sit in hoc actionis, &c. C. d. tit. Et quidem est actio in rem: cum ad similitudinem querela inofficio testamen- tū sit introducta, dict. leg. 2. 4. & vlt. C. de inofficio. donat. qua & ipsam in re actio est, l. qui repudian- tis 17. in princ. libi, non re- de vindicasset, si de inofficio test. D. Bocer. d. Com- ment. de donat. c. 3. num. 108. & clasi. 2. disput. 19. th. 46. & seq. Harpēc.

e d Iuramento confirmata.] Item quod donatio inofficio non validetur iuramento, vide per Ias. in conf. 241. vol. 4. Giach. e Extraneo factam.] Item quod donatio inofficio re, & consilio facta extraneo possit in toto

38 nu. 3. lib. 1. in 2. part. Sicut etiam videmus, quod filius, cui aliquid est titulo institutionis relictum, etiam minus legitima, non potest testam. impugna re, sed tantummodo petere ipsius legi summa supplementū, vt dixi sup. lib. 3. §. testamentū, q. 38.

f Et hoc quidem conclusio locum habet in his tantum, quæ pater donationis titulo in aliis transfluit; sed si pater aliquid alienauerit titulo oneroso, eo casu non est locus reuocationi. Et licet Bart. in l. non vñq; adeo, post n. 1. ff. si quis a parentu- fue man. tenuerit contrarium, si quod in modo potest reuocare saltem vñque ad legitimam: tamen magis communis opin. est. quod nullo modo potest reuocare, neque vñque ad legitimam. Et ita hanc opin. contra Bart. dicit esse communem Rub. in d. S. Imperator. num. 30. & seq. ff. de leg. 2. Picus in d. l. post contractū num. 13. circa fin. & num. 15. vbi loquitur etiam quādo fraus patris in ipsa alienatione interuenit. Quæ tamē conclusio mibi s̄ per vñsa fuit nimis rigorosa: & ideo vbi ap- pareret, quæ ille tertius fuisse particeps fraudis, libet incli- narem in sententiam Bar. vt s̄ esset locus reuocationi, saltem vñque ad legitimam. Et hoc opin. & quior est, vt omnes fatentur

QVÆSTIO XXV.

S V M M A R I A.
Ex Claro.

1. Donatio ob causam causa non secuta ipso iure reuocatur.
2. Donatio causa mortis potest quandoquaque reuocari.
3. Et quid si post reuocationem donator sine herede deceperit.
4. Et an propter conualecentium donantis censeatur reuocata donatio causa mortis.

Ex Additionibus.

1. Donatio ob causam, cessante causa, ipso iure reuocatur.
2. Donatio propter nuptias quatenus reuocetur.
3. Mortis causa donatio quomodo resoluatur.
4. Quando reuocetur ipso iure.

ADDITI O N E S.

a D onatio ob causam.] Et donatio quando vere dicatur ob causam, vide per Crauet. in conf. 103. in princ. 85. & 306. Dec. in l. vt libertis, colum. fin. C. de colum. Nec dicit pro-

prie donatio per Crauet. dict. conf. 85. & 136. & vide per Natta in conf. 609. numer. 6. Nec requiri- rit in suuationem, vt per Cæphal. in conf. 27. nu. 128. Differit etenim ab alijs donationibus, vt per Tiraq. dict. leg. si vñquā. fol. 174. An dicatur illa, quæ sit in premium emā cipationis? vide ibid. Et hæc donatio pacto nudo producit actionem, vt per Ruinus conf. 54. Item

dicitur donatio ob causam, quando fit per patrem dotis causa: secus si per extraneum, vt per Ias. 17. lib. 4. Et scias quod donatio ob causam filio a patre factam ei debet in legitimam cōputari. Istam regul. cum quinque limitationibus vide per Du-en. reg. 222. fol. 217. & ultra limitationes enunciatas ibid. limita etiam vt per Crauet. in conf. 85. numer. 6. & 7. & an donatio facta ob causam propter benemerita seruitiorum praefitorum, & praestandorum possit reuocari, vidi per Mari. Iul. Clar. Sentent. Pract. Ciuit.

5 Quando reuocetur voluntate donantis subsequenti contraria.

6 Expressa donatoris penitentia quomodo fiat, & probetur.

7 Et quid si donans sine herede deceperit, an tunc etiam donatio mortis causa ex penitentia reuocetur?

8 Pariasunt, aliquid valere, vel esse nullum, & de nullitate dici non posse.

9 Donatio mortis causa a quomodo tacite resoluatur.

10 Si donator aliquem omnium suorum bonorum heredem infi- tuit, per hanc subficiētatem heredis institutionem donatio illa reuocata non censemur.

11 Donatio mortis causa reuocatur per graves inimicitias inter do- nantem, & donatarium supervenientes.

12 An eadem donatio ob connalecentiam donatoris reuocata in- telligatur, remissive.

13 Quæ actio competit ex donatione causa mortis, remissive.

Angui. in conf. 79. numer. 37. Item vt dicatur facta ob causam requiritur, quod sit facta ob causam necessariam, quæ excludit liberalitatem, vt per Roland. in conf. 70. num. 7. vol. 4. & 44. numer. eod. vbitamen in 1. dub. tenet per plura donationes filio factam a patre ob causam matrimonij haud dici simplicem, sed ob causam finalē, ut matrimonium fortiretur effectum, & in 2. cap. consultus etiam respondet, huiusmodi do- nationem inputari filio in legitimam, & contraria dicitur. Et dixi supra. Giac.

C. de donatio. ob causam, & est communis conclusio, vt dicit Curt. iun. conf. 126. num. 14. Vulgaris enim est iuris regula, quod cessante causa cessat effectus.

2 Scindendum est etiam, quod donatio causa mortis potest a do- natore b quondamcumq; reuoca- ri, l. mortis causa, la 4. ff. de do-

petat, post Clarum nostrum, tradit Petrus Nicol. Mozz. in tract. de donationib. vlt. quomodo annuletur, & reuocetur donatio. n. 17. ubi n. 18. subicit, quod donatio propter nuptias non reuocetur, nisi morte, vel adulterio. l. ult. §. inter causas 2. C. de repudijs, &c. Harpēc.

b Potest a donatore quandocumque reuocari.] Fallit, si in ea appositum sit pactum de non reuocando; quia tunc transit in contractum inter viuos, per tex. in leg. ubi ita donatur ff. de

don.

don. causa mortis & ita expresse consiluit. Alex. cons. 1.4. num. 2. vol. 1. eandem opin. tenet Iason in l. que dotis, num. 3. ff. solut. mat. Bald. l. 2. C. de iure dot. Goncan.

Donatio causa mortis potest a donatore quodcumque reuocari. [3] Reuocatur, & resolutur mortis causa donatio, vel ipso iure, vel donantis contraire voluntate subsequente, docente Dn. Collega Bocero in Comentarij. de donationib. cap. 5. nu. 53.

[4] edit. 2. Ipso iure hæc donatio reuocatur finito periculo mortis, cuius me tu facta fuit. \$ mortis causa 1. Instit. de donationib. leg. non omnis 19. in prin. ff. de reb. credit. leg. cum quis mortis 12. ff. de conduct. caus. dat causa secuta, l. 1. in princ. l. 2. in fin. ff. de mortis causa donationib. Ea quippe conditio ne donatio facta fuit, si eo casu, cùm contemplatione facta facta, vitam amiserit donator. Sub contraria igitur conditione reuocari istuc donatio censetur. qub. 40. \$ 2. & lali quando 107. ff. de condit. & demonstrationib. Idem statuendum est de donations, quam quis in morbum grauem, & periculum delapsus facit, si ab ista infirmitate reconualuerit, & liberatus fuerit, d. non omnis 19. in princ. ibi, veluti si donator non reconualuerit, vbi Bart. Iaf. Alciat. & reliqui DD. ff. de reb. credit. Rimin. ad 5. 1. tit. Instit. de donationib. in verb. superuixit. nu. 1110. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 37. nu. 3. & seqq. Reuocatur pæferre mortis causa donatio ipso iure, si donator poena capit. si aliquis 7 ff. de mort. causa donat. Cuiac. lib. 12. respon. Papier. pag. 520. & seq. D. Bocer. d. cap. 5. nu. 54. vers. reuocatur ite, &c. Deniq; hæc donatio ipso iure resolutur, si donatarius viuo donatore moritur. d. §. 1. Instit. de donationib. d. non omnis 19. ff. d. reb. credit. d. c. quis 12. ff. de conduct. ob caus. dat. Menoch. d. præsumpt. 37. nu. 43.

[5] Donatis & subsequente voluntate contraria reuocatur, & dissolutur mortis causa donatio, si peniteat donatorem factæ donationis. l. qui mortis 30. ff. de mort. caus. donat. D. Bocer. d. dict. cap. 5. numer. 55. Quæ penitentia duobus modis, videlicet aut expresse, aut tacite fieri solet. Expressæ quidem: tñ donator apte significet, se factam donationem reuocare, & nolle, vt ea subficiat. Huinsque penitentiae declarationem duobus testibus probari potest, tradit Dec. in dict. leg. non omnis 19. in prin. numer. 9. ff. de reb. credit. & cons. 505. numer. 5. quem referendo sequitur Thadeus Piso libro 4. var. resolut. cap. 5. numer. 2. Alij vero dissentunt, & quinque testimoniū numerum desiderant. Alciat. in l. 2. numer. 17. in fin. ff. de legat. & Natta consil. 578. numer. 579. eo que laudans Menoch. d. dict. li. 3. præsumpt. 37. numer. 11. & seq. Prædicta tamen conclusio non procedit, quod donator sine hædere decepit. Tunc enim panitentia nihil operatur: quoniam nemo est, qui reuocationem obijcat. Itaque licet donatio per panitentiam reuocata sit: in effectu tamen pro reuocata non habetur: & per consequens firma manere debet: cum tñ paria sint, quid valere, vel esse nullum, & de nullitate dici non posse. Ita, præter Clarum nostrum hic numer. 3. sententiū Hipp. Rimin. in princ. Instit. de donat. numer. 1034. Michael Graffus lib. 1. recept. sent. \$ donatio causa mortis, quæst. 2. in num. 3. Mozzius d. tract. de donationib. tit. vlt. n. 5. D. Obrechtus disput. 4. de donationib. th. 220. cum seqq. &

Thadeus Piso d. lib. 4. var. resolut. c. 5. nu. 3. seq. vbi dissentientium quos ipse refert, argumenta diluit.

[9] Ceterum tñ tacite hæc mortis causa donatio resolutur turbus duobus modis. Primus est; si donator rem donatam, nulla urgente necessitate, voluntarie alienauit, l. vxori 22. & l. cum hic status 32. \$, si maritus 5. ff. de donationib. inter vir. & vxor. Atque ita post Clarum hic nostrum, & per eum allegatos, docent Menoch. d. lib. 3. de præsumptionib. præsumt. 37. numer. 13. Dominic. Card. Tulcus tom. 2. practic. conclus. lit. D. conclus. 710. num. 8. D. Bocer. d. cap. 5. num. 58. D. Obrechtus d. disp. 4. thes. 222. Schneidevin. ad tit. Instit. de donationib. rubr. de mort. caus. donationibus, num. 22. Piso d. lib. 4. cap. 5. num. 17. cum seq. & Matthias Berlich. conclus. practicabil. part. 3. conclus. 2. num. 43. & seq. Quod sane pronunciatur non sic inistincte & simpliciter intelligendum est sed tum deum procedit, si rei donati specialis dispositio facta sit: sicut, si dispositio generalis fuerit, vt hæredis institutio 10. vniuersalis. Etenim si donator aliquem omnium suorum bonorum hæredem in testamento instituit: per hanc subfrequentem hæredis institutionem

donatio mortis causa reuocata non censetur: sed donator potius hæredem institutum ad presoluendum id, quod promiserat, astringere vñi usque intellegitur. Ita concludunt Aret. cons. 74. numer. 11. Purpurat. cons. 42. numer. 25. Crauet. cons. 144. nu. 10. & cons. 234. numer. 1. Didacus Couar. in. rubr. extr. de testimoniū. part. 3. numer. 19. Cacheran. dict. Pedemont. 117. coll. 1. Mant. de conjectur. ult. volunt. lib. 12. tit. 17. numer. 6. Burfat. cons. 136. numer. 152. Decian. cons. 74. num. 46. uol. 4. Harmon. Pistoris q. 8. num. 38. & num. 119. lib. 3. hoque referens Berlichius d. part. 3. conclus. 2. num. 44. Alter modus est: si inter donatorem, & donatariu[m] graues iniurias superuenient. Si enim ex hæc causa legatum tacite reuocatum intelligitur, l. si quis ita 3. \$ ult. ff. de admend. uel transferend. legat. cur non etiam intelligetur mortis causa donatio reuocata, quæ ad legati exemplum est redacta: l. illud generalit. 37. in princ. ff. de mort. caus. donationib. Berlich. dict. conclus. 2. nu. 45. & seqq. Neque referit, an iniurias illæ superuenient cupla donatoris, uel donatarij: ut contra alios, quos refert, ostendit Menochius dict. libro 3. præsumpt. 37. numer. 21. & seqq. item Thadeus Piso dict. lib. 4. var. resolut. cap. 5. numer. 25. uerbi. contrarium igitur sententiū, &c. nec non D. Bocer. d. cap. 5. numer. 62. Plura huc pertinentia tradidi ad §. 1. nu. 78. & seqq. Instit. de donationib. Harpre.

[12] Sed nunquid ob conualecentiam donationis reuocata censemur donatio causam mortis?] De tñ hac questione vide etiam Graffus d. lib. 1. except. sentent. \$ donatio causa mortis, quæst. 21. numer. 2. Emanuel Soarez. in thesaur. recept. sentent. in verb. donation. numer. 295. Gomesom tom. 2. var. resolut. c. 4. numer. 19. Pisonem d. cap. 5. num. 17. Menoch. d. præsumpt. 37. numer. 5. & Mozzium d. tract. de donationib. ult. nu. 97. 13. & seqq. Porro tñ quæ actio pro donatione causa mortis competat, satis superq; explicat Fulvius Constantinus ad princ. titul. Instit. de donat. numer. 21. & Thadeus Piso d. lib. 4. uariar. resolut. cap. 6. per totum. Harpre.

IVLII CLARI ALEXANDRINI I.C LONGE CLARISSIMI.

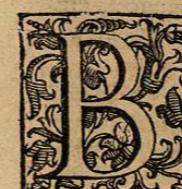
ET PHILIPPI II. HISPANIARVM REGIS
Supremi Consiliarij, ac Regentis dignissimi.

Ex Libro Quarto Sententiarum Receptarum.

S. EMPHYTEVSI S.

CAPITA QVÆSTIONVM.

- Emphyteusis quid differat à contractu libellario & censuali. Q. 1.
- In contractu emphyteutico an requiratur nominatus. q. 2.
- In contractu emphyteutico an requiratur, quod à principio præstetur certa quantitas. q. 3.
- In contractu emphyteutico an requiratur scriptura. q. 4.
- Vassalus an possit concedere in emphyteusis bonafeudalia. q. 5.
- Prelatus an possit bona ecclesia concedere in emphyteusis. q. 6.
- Et quanti temporis solutione præsumatur emphyteusis præcessisse. quest. 7.
- Emphyteuta tenetur soluere canonem, alias cadit à iure suo. q. 8.
- Et an cadat ipso iure, an autem requiratur declaratio. q. 9.
- Dominus recipiendo pensionem an censeatur remissione caducitatem. quest. 10.
- Dominus an possit post declaratam caducitatē ingredi propria autoritate rem emphyteuticam. q. 11.
- Quo tempore sit soluenda pensio. 12.
- Emphyteuta non possit alienare rem emphyteuticam domino irrequisito. q. 13.
- Et expedit eam cum alijs emphyteutis diuidere. q. 14.
- Et au posfit illam alteri legare, aut donare. q. 15.
- Et au posfit illam prælegare vni ex filiis, vel aliter in ea illis praedicare. q. 16.
- Et au posfit illam sine consensu domini permutare. q. 17.
- Et au ignorare, vel hypothecare. q. 18.
- Et au locare. q. 19.
- Et au concedere in emphyteusis. q. 20.
- Et au constitue servitutem in feudo emphyteutico. q. 21.
- Emphyteusis an possit alienari in potentiorum. q. 22.
- In alienatione rei emphyteutica soluedum est domino laudemium. quest. 23.
- Emphyteuta propter alienationem rei emphyteutica cadit à iure suo. quest. 24.
- Finita emphyteusis cui remaneant melioramenta. q. 45.
- Emphyteuta an teneatur ad collecta. q. 46.
- Quæ actio competat pro emphyteusis. q. 47.
- Iura ciuilia loquuntur de emphyteusis an habeat locum in emphyteusis ecclesiastica. q. 48.
- Bona emphyteutica an possint dici allodialia. q. 49.
- Argumentum de fendo ad emphyteusis, & e contra, an procedat. q. 50.

Reuior erit hic Tractatus, vt opinor, omnium expectatione. Etenim hac Emphyteusis materia fere ubique frequens, & quotidiana. Sed huius rei duo præcipue in causa fuere. Primum; quod ex his, quæ ad hanc materiam pertinent, aliqua in feudalibus Questionibus à nobis tractata sunt; Alterum, quod alicui forte mirum videbitur, quod Alexandria nulla fere est domus, nulla area, fundi vero paucissima, hoc Emphyteusis vinculo obstricti, atque inde cœnit, vt cum in hac materia nunquam de facto consultus responderim; aut iudicauerim, in hoc Paragrapho ea tantum scripta sint, quæ in tumultuaria lectione obiter occurserunt. At vero in hac Mediolanensi Urbe nihil aliud sonant ius dicentium palatia, quam Emphyteuticorum canonum solutiones, & protestatas superinde caducitates.